

jam privatam a Domino, de consilio omnium & singulorum fratrum ipsorum, perpetuæ depositionis sententiam duximus promulgandam: Pontificali eum, & Sacerdotali, & alio quolibet officio privantes, & ad perpetuam carcerem condemnantes: ut ibi committendis cessantibus agat poenitentiam de commissis: nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostræ promulgationis & condemnationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Avenion. XV. Calend. Junii, Pontif. nost. Anno 2.

TITULUS IX.
DE POENITENTIIS, ET REMISSIONIBUS.
CAP. I.

Centesimo quoque anno vistantibus basilicas Petri & Pauli Apostolorum, plenissima peccatorum venia conceditur.

Bonifacius VIII. (an. 1300.)

Antiquorum a habet fida relatio, quod accedentibus ad honorabilem basilicam Principis Apostolorum de urbe, concessæ sunt magnæ remissiones, & indulgentiæ peccatorum. Nos igitur, qui juxta officii nostri debitum salutem appetimus, & procuramus libentium singulorum, hujusmodi remissiones & indulgentias omnes & singulas ratas & gratas habentes, ipsas auctoritate Apostolica confirmamus, & approbamus, & etiam innovamus & præsentis scripti patrocinio commuimus. Ut autem beatissimi Petrus & Paulus Apostoli eo amplius honorentur, quo ipsorum basilicæ de urbe devotius fuerint a fidelibus frequentatæ, & fideles ipsi spiritualium largitione munere ex hujusmodi frequentatione magis senserint se refertos: Nos de omnipotentis Dei misericordia, & eorundem Apostolorum ejus meritis, & auctoritate confisi, de fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ plenitudine potestatis omnibus in præsentis anno millesimo trecentesimo, a festo Nativitatis Domini nostri Jesu Christi præterito proxime inchoato, & in quolibet anno centesimo securo, ad basilicas ipsas accedentibus reverenter, vere poenitentibus, & confessis, vel qui vere poenitebant, & confitebantur in hujusmodi præsentis, & quolibet centesimo securo annis, non solum plenam, & largiorem, imo plenissimam omnium suorum concedemus, & concedimus veniam peccatorum: Statuentes, ut qui voluerint hujusmodi indulgentiæ a nobis concessæ fieri participes, si fuerint Romani, ad minus XXX. diebus continuis, seu interpolatis, & saltem semel in die: si vero peregrini fuerint, aut forenses, simili modo diebus XV. ad basilicas easdem accedant. Unusquisque tamen plus merebitur, & indulgentiam efficacius consequetur, quo basilicas ipsas amplius & devotius frequentabit. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, innovationis, concessionis, & constitutionis infringere, &c. Datum Romæ apud sanctum Petrum, VIII. Cal. Mart. Pontif. nost. Anno 6.

CAP. II.

Annus Jubilæus, sive plenaria remissio, qua olim dabatur quolibet centesimo anno omnibus vere poenitentibus & confessis, vistantibus basilicas beatorum Petri, & Pauli, per istam extravaganam ad annum quinquagesimum reducitur.

Clemens VI. Archiepiscopo Tarracon. ejusque Suffraganeis. [an. 1349.]

Unigenitus Dei filius de sinu Patris in utero dignatus est descendere matris, in qua, & ex qua nostræ mortalitatis substantiam divinitati suæ, in suppositi unitate, ineffabili unione conjunxit, id quod fuit permanens, & quod non erat, assumens: ut haberet, unde hominem

² Vide Doct. scholasticos l. 4. sent. dist. 19. 20. & 21. inde enim sunt aperta, que traduntur in textu & glossis. adde Rosenstem, contra Lush. art. 17. & aliquot sequentibus.

lapsus redimeret, & pro eo satisfaceret Deo Patri. Ubi enim venit plenitudo temporis, misit Deus filium suum factum sub lege, natum ex muliere, ut eos, qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem reciperent filiorum. Ipse namque factus b nobis a Deo sapientia, justitia, sanctificatio, & redemptio, non per sanguinem hircorum, aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introvit semel in sancta, æterna redemptione inventa. Non enim d corruptilibus auro & argento, sed sui ipsius agni incontaminati, & immaculati pretioso sanguine nos redemit: quem in ara crucis innocens immolatus non guttam sanguinis modicam, quæ tamen propter unionem ad verbum pro redemptione totius humani generis suffecisset, sed copiose velut quoddam profluvium noscitur effudisse, ita ut a planta e pedis usque ad verticem capitis nulla sanitas inveniretur in ipso. Quantum ergo exiade, ut nec supervacua, inanis, aut superflua tantæ effusionis miseratio redderetur, thesaurum militanti Ecclesiæ acquisivit, volens suis thesaurizare filiis pius pater, ut sic sit infinitus thesaurus hominibus, quo qui usi sunt, Dei amicitia participes sunt effecti. Quem quidem thesaurum non in sudario f repositum, non in agro g absconditum, sed per beatum Petrum cœli clavigerum, ejusque successores, suos in terris Vicarios, commisit fidelibus salubriter dispensandum: & propriis, & rationabilibus causis, nunc pro totali, nunc pro partiali remissione poenæ temporalis pro peccatis debite, tam generaliter, quam specialiter (prout cum Deo expedire cognoscerent) vere poenitentibus, & confessis misericorditer applicandum. Ad cuius quidem thesauri cumulum beatæ Dei genitricis, omniumque electorum a primo iusto usque ad ultimum merita, adminiculum præstare noscuntur: de cujus consumptione, seu minutione non est aliquatenus formidandum, tam propter infinita Christi [ut prædictum est] merita, quam pro eo, quod quanto plures ex ejus applicatione trahuntur ad justitiam, tanto magis accrescit ipsorum cumulus meritorum. Quod fel. rec. Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster pie [sicut indubie credimus] considerans & attenta meditatione revolvens, quantum apud homines gloriosi Principes terræ petrus, & Paulus [per quos Evangelium Christi Romæ resplenduit, & per quos Ecclesiæ religionis sumpsit exordium, qui facti Christiani populi per Evangelium genitores, gregis Domini pastores, fidei lucernæ, Ecclesiarum columnæ præceteris Apostolis peculiari quadam prærogativa in ipso Salvatore fidei virtute præcellunt: quorum uni, scilicet Apostolorum Principi, sicut bono dispensatori, claves regni cœlorum commisit: alteri, tanquam idoneo doctore, magisterium Ecclesiasticæ eruditionis injunxit] in speciali veneratione haberi debeant, & debita honorificentia venerari, pro ipsorum memoria recolenda crebrius, & reverentia a cunctis Christi fidelibus eis devotius adhibenda, ipsorumque patrocinio favorabiliter assequendo, inconsumptibilem thesaurum hujusmodi pro excitanda, & remuneranda devotione fidelium voluit aperire: decernens de fratrum suorum consilio, ut omnes, qui in anno a Nativitate Domini MCCC. & quolibet anno centesimo extunc securo ad dictorum Apostolorum basilicas de urbe accederent reverenter, ipsasque, si Romani ad minus XXX. si vero peregrini, aut forenses fuerint, quindecim diebus continuis, vel interpolatis, saltem semel in die, dum tamen vere poenitentes, & confessi existerent, personaliter visitarent, suorum omnium obtinerent plenissimam veniam peccatorum. Nos autem attendentes, quod annus b quinquagesimus in lege Mosaica [quam non

² ad Gal. 4. b 1. Cor. 1. c ad Hebr. 9. d 1. Pet. 1. e Esa. c. 1. f Luca 19. g Matth. 13. h Levit. 25. c. ubi plenissime de anno quinquagesimo, sive Jubilæo.

non venit Dominus solvere, sed spiritualiter adimplere] Jubilæus remissionis, & gaudii, sacerque dierum numerus, quo lege fit remissio, censetur: quodque ipse quinquagenarius numerus in Testamentis, Veteri quidem ex legislatione, Novo ex visibili Spiritus Sancti in discipulos missione, per quem datur peccatorum remissio, singulariter honoratur. Quodque huic plura, & grandia divinarum adaptantur mysteria scripturarum: & clamorem peculiaris populi nostri Romani, videlicet hoc humiliter supplicantis, ac nos ad instar Moyti, & Aaron, per proprios, & solennes nuntios ad hoc destinatos specialiter orantis pro toto Christiano populo, & dicentis: Domine, aperi eis thesaurum tuum, fontem aquæ vivæ; desiderantes benignius exaudire, non quidem ut sicut illius Israelitici populi indurata esset murmuratio, sed ut istius prædicti populi, & cœntorum fidelium augeatur devotio, fides splendeat, spes vigeat, charitas vehementius incalcescat: volentesque quamplurimos hujusmodi indulgentiæ fore participes, cum pauci multorum respectu propter vitæ hominum brevitatem valeant ad annum centesimum pervenire, de fratrum nostrorum consilio prædictam concessionem indulgentiæ ex supra scriptis, & aliis justis causis ad annum quinquagesimum duximus reducendam. Statuentes de fratrum consilio prædictorum, & Apostolicæ plenitudine potestatis, ut universi fideles, qui vere poenitentes, & confessi in anno a Nativitate ejusdem MCCC. quinquagesimo proximo futuro, & deinceps perpetuis futuris temporibus de quinquaginta in quinquaginta annis prædictas eorundem Petri, & Pauli Apostolorum basilicas, & Lateranen. Ecclesiam [quam inclytæ recordationis Constantinus, postquam per beatum Sylvestrum, sicut per eosdem Apostolos Deo reveiante cognovit, renatus fonte baptismatis fuerat, & a contagio lepræ mundatus, in honorem Salvatoris construxisset, quamque idem B. Sylvester novo sanctificationis, & christimationis genere dedicasse legitur, & in cuius Ecclesiæ parietibus præfati Salvatoris imago depicta primum toti populo Romano visibiliter apparuit, devotius veneranda, quam ex his, & aliis certis, & rationabilibus causis, ut ipsa Ecclesia pariter indulgentiæ prædictæ privilegio decoretur, & devotus ab eodem Salvatore, qui in præfatis Apostolis mirabilis prædicatur, eorum meritis, & precibus indulgentiæ mereatur percipere largitatem, in hoc censuimus venerandam] causa devotionis modo prædicto visitaverint, plenissimam omnium peccatorum suorum veniam consequantur, ita videlicet, ut quicumque voluerint indulgentiam hujusmodi assequi, si Romani, ad minus XXX. si vero peregrini, aut forenses modo simili XV. diebus ad prædictas basilicas & Ecclesiam accedere teneantur: adiacentes, ut ii etiam, qui pro ea consequenda ad easdem basilicas, & Ecclesiam accedent, post iter arreptum impediti legitime, quo minus ad urbem illo anno valeant pervenire, aut in via, vel dierum prætaxato numero non completo in dicta urbe decesserint, veræ poenitentes [ut præmittitur] & confessi, eandem indulgentiam consequantur. Omnes nihilominus & singulas indulgentias, per nos vel prædecessores nostros Rom. Pontifices tam prænominitis, quam aliis basilicis & Ecclesiis de dicta urbe concessas, ratas & gratas habentes, ipsas auctoritate Apostolica confirmamus & approbamus, ac etiam innovamus, & præsentis scripti patrocinio commuimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reductionis, constitutionis, &c. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & dierum Petri, & Pauli Apostolorum se se noverit incursum. Datum Avenion. VI. Calend. Februar. pontif. nost. An. 1. Quocirca fraternit. vestræ per Apost. scripta mandamus, quatenus singuli vestrum, in singulis vestris civitatibus, & diocesis prædictas nostras literas subditis vobis clero, & populo publicetis, & intelligibiliter exponatis, ut annuente Domino ad promerendam

hujusmodi indulgentiam se disponant. Cæterum, quia præsentis literæ requirent forsitan propter viarum discrimina, vel alia legitima impedimenta singulis vestrum commode præsentari, volumus, quod per te frater Archiepiscopo, dictarum literarum transumptum manu publica scriptum, tuoque munitum sigillo vobis, fratres suffraganei, transmittatur, cui velut originalibus literis adhiberi volumus plenam fidem. Datum &c.

CAP. III.

Constitutio casus Papæ reservatos comprehendens, certis ex causis hic ponitur, a quibus nullus potest absolvi sine speciali licentia sedis Apostolicæ.

Paulus Venetus Papa II.

Etsi Domini gregis salutem semper intenti, singulis cum humilitate polcentibus ea benigne concedere studeamus, per quæ (peccatorum mole deposita) salus ipsa succedat, & ab hostis humani generis servitute ereptas animas lucrifaciamus Altissimo, qui nobis eas suas bonitate commisit: id tamen propensiori studio præcavendum esse censimus, ne (cujusvis indulgentiæ, remissionis, vel facultatis obtentu) Christi fideles procliviores ad illicita in posterum committenda reddantur, aut veniæ facilitas eis peccandi tribuat incentivum. Hac itaque consideratione habita olim emanavit a nobis constitutio tenoris subsequenti, videlicet: Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Paulus divina providentia Papa secundus, qui pridem super plenariis remissionibus, quæ semel in vita, & semel in mortis articulo conceduntur, formam, & normam instituit, ne passim sine exceptione quorumcumque criminum procliviores redderentur homines ad peccandum, per regulam in cancellaria Apostolica publicatam statuit, & ordinavit, quod in quibuscumque concessionibus, & facultatibus absolvendis, casus infra scripti tanquam speciales sedi Apostolicæ reservati, semper intelligerentur excepti: videlicet: offensæ Ecclesiasticæ libertatis, Violationis interdicti ab eadem sede impositi, Criminum hæresis, Conspirationis in personam aut statum Romani Pontificis, seu cuiusvis offensæ, inobedientiæ, seu rebellionis ejusdem Pontificis, vel sedis Apostolicæ, Presbytericidii, Offensæ personalis in Episcopum seu alium Prælatum, Invasions, Deprædationis, Occupationis, aut devastationis terrarum Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectarum: ac etiam invasionis Romipetarum, seu quorumcumque aliorum ad Romanam curiam venientium: Prohibitionis devolutionis causarum ad dictam curiam, Detractionis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, Impositionis novorum onerum realium, vel personalium Ecclesiis vel Ecclesiasticis personis, Simoniacæ super ordinibus vel beneficiis assequendis, in eadem curia vel extra contractæ. Et generaliter in casibus contentis in bulla, quæ consuevit in die Cœnæ Domini, per prædecessores suos Romanos Pontifices publicari: considerans, quod plerumque contingit suam Sanctitatem hujusmodi facultates, & confessionalia, tam præsentibus, quam absentibus, etiam oraculo vivæ vocis concedere: (ne prætextu concessionis hujusmodi, vel poenitentes vel confessores in supra scriptis casibus fallantur, & fallant, statuit & decrevit, suæ intentionis fuisse, & esse, per quascumque concessionis & facultates, per suam Sanctitatem, tam scripto, quam verbo factas & in posterum faciendas, nemini licere irretitos dictis casibus absolvi sine speciali suæ Sanctitatis licentia: quinimo concessionis & indulgæ prædictæ, quoad casus exceptos hujusmodi, nulli penitus suffragari. Ut autem ipsa constitutio [quæ dudum, scilicet quinto Calendis April. anni, ab incarnatione Domini nostri Jesu Christi, millesimi

e Veniæ facilitas incentivum tribuit delinquendi. c. ut Clericorum, extr. de vita & honest. Clericorum.

mi quadringentesimi sexagesimi sexti, Pontificatus nostri Anno secundo, (publicata fuit) eidem Christi fidelibus plenius innotescat, nullusque illius ignorantiam prætere valeat in futurum: præsentibus inferi fecimus, ut ad majorem omnium perveniat notionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ MCCCCLXVIII. quinto Nonas Mart. Pontificatus nostri Anno 5.

C A P. IV.

Bulla confirmationis anni Jubilæi, publicata apud sanctum Petrum in die Nativitatis Domini, in qua continetur, quod annus Jubilæus est ad brevius tempus reductus, quam olim esset: quoniam vigesimo quinto quoque anno cunctis fidelibus basilicas urbis Romæ hic expressas visitantibus, illius indulgentiæ conceduntur. Et illo durante, aliæ indulgentiæ ubique cessant.

Sixtus IV. [an. 1473.]

Quemadmodum a operosi, vigilique pastoris solertia Oves suæ custodiæ deputatas curat a ferarum præservare incursum, & ad statum prosperum foetu multiplicato perducere: ita quoque & nos (quibus dispositione superna universi gregis Dominicæ sollicitudo commissa est) & supremis desideramus affectibus, & studiis nitimur indefessis, cunctos Christi fideles, quos a justitiæ semita hostis humani generis diabolica fraude avertit, deposita peccatorum sarcina, suo reconciliare auctori: ut æternæ felicitatis præmiis nostri redemptoris inextimabili charitate media potiuntur, fiatque nostræ operationis ministerio, utilitate publica suadente, etiam per gratiarum susceptionem, quod eorum saluti conveniat, atque nostræ, & prædecessorum nostrorum ordinationes salubres debitibus effectibus mancipentur. Olim siquidem felicis recordationis Paulus Papa secundus, prædecessor noster, rationabilibus causis tunc expressis inductus, de venerabilium Fratrum nostrorum, tunc suorum (de quorum numero tunc eram) consilio, annum Jubilæum ad brevius tempus provida moderatione reducens, illum ad annum vigesimum quintum Apostolica auctoritate restrinxit, ac voluit, statuit, & decrevit ex causis prædictis, quod singulis viginti quinque annis Jubilæus annus prædictus celebrari deberet: quodque anno Domini MCCCCLXXIV. proximo futuro, videlicet a vigilia Nativitatis Domini nostri Jesu Christi, idem annus Jubilæus inciperet, & ut sequitur, finiretur: ac universi & singuli utriusque sexus fideles, qui beatorum Apostolorum Petri & Pauli basilicas, Lateranensem quoque & sanctæ Mariæ majoris almæ urbis Ecclesias statutis diebus devote visitarent, omnes & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones consequerentur, quas idem Pontifex sui prædecessores anno Jubilæo hujusmodi basilicas, & Ecclesias prædictas visitantibus devote concefferant, per quasdam primo, & deinde nos, qui (dicto prædecessore, sicut Domino placuit, sublato de medio) fuimus divina disponente clementia ad apicem summi Apostolatus assumpti, & per alias nostras literas, ejusdem Pauli prædecessoris ordinationem, voluntatem, & statutum, ac omnia & singula in eisdem suis literis contenta, de fratrum eorundem consilio approbantes: similiter statuimus & ordinamus, quod annus Jubilæus prædictus, cum eisdem indulgentiis, & remissionibus plenariis peccatorum, anno proximo futuro a vigilia Nativitatis ejusdem incipere, & ut sequitur, continuari deberet:

^a Vide extravaganter Gregorii XIII. incip. Dominus ac redemptor, qua indicitur sanctus Jubilæus pro anno 1575.

prout in singulis literis prædictis (quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis) plenius continetur. Verum, quia postmodum tam nos, quam idem Paulus Prædecessor noster, dum in humanis ageret, animarum saluti fidelium intenti, multorum Principum & aliorum Christi fidelium, ac devotarum personarum pulsati precibus, diversas indulgentias & peccatorum remissiones plenarias nonnullis Ecclesiis, monasteriis, & piis locis duximus concedendas: propter quas populorum forsitan concursus ad basilicas & Ecclesias antedictas retardari, aut ipsius anni Jubilæi celebritas minui, vel intermitti posset, cum animarum non modico detrimento: nos, qui universorum credentium profectibus, & saluti prospicere ex debito ministerii pastoralis adstringimur (ne propter aliarum indulgentiarum hæcenus a nobis, seu eodem Paulo, vel aliis prædecessoribus nostris concessarum, hujusmodi effusionem, hoc sanctum opus, ac remissionis & gratiæ annus Jubilæus intermittatur, aut fideles ipsi a tanto munere reddantur expertes) remediis opportunis providere volentes, omnes & singulas plenarias, etiam ad instar Jubilæi, ac etiam commutandi vota, aut super eis & male ablatis incertis, aut per usurariam pravitate, vel alium illicitum modum extortis, dispensandi & componendi, aut illa sub certis modo & forma remittendi, & deputandi confessores, cum potestate absolvendi, etiam in casibus sedis Apostolicæ reservatis, facultates, concessionem, & indulgentiam a nobis & eadem sede, vel illius auctoritate quibuscunque Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, & piis locis, universitatibus, fraternitatibus quibuslibet, tam in perpetuum, quam ad certum tempus, in vita, seu in mortis articulo, quovis modo, aut quavis causa, quomodolibet concessas & concessas, & in posterum forsitan concedendas, vel concedenda, auctoritate Apostolica tenore præsentium de Apostolicæ potestatis plenitudine, usque ad nostrum, & ejusdem sedis beneplacitum suspendimus, illasque durante beneplacito nostro & sedis prædictæ suspensas esse volumus, nec interim alicui suffragari: indulgentiis tamen basilicarum & Ecclesiarum dictæ urbis in suo plenario robore durantibus. Districtius inhibentes, alias indulgentias (præter istas duntaxat) in locis publicis vel privatis prædicari aut nuntiari, earumque prætextu a quæstoribus a aliquid exigi quoquo modo. Quinimo quæstiones & prædicatores quoscunque per locorum ordinarios a prædicationibus, & quæstibus hujusmodi faciendis, volumus & mandamus præsentium auctoritate arceri, sub censuris & poenis Ecclesiasticis, de quibus visum fuerit opportunum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum suspensionis, inhibitionis, mandati & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Tybure anno incarnationis Dominicæ MCCCCLXXIII. 4. Calend. Septemb. Pont. nost. Anno 3.

C A P. V.

Sixtus tempore suo multis multis concesserat indulgentias: quas certis ex causis hic revocat.

Idem Sixtus IV. [an. 1478.]

Et si Dominicæ gregis saluti semper intenti, singulis cum humilitate poscentibus ea benigne concedere studeamus, per quæ (peccatorum mole deposita) salus ipsa succedat, & hostis humani generis servitute ereptas animas lucrifaciamus Altissimo, qui nobis eas sua bonitate commisit: id tamen propensiori studio præcavendum

^a Prædicatores quæstuarios omnino abolevit. Conc. Trid. Sess. 22. de reform. c. 2. §. ult. & Sess. 22. de reform. c. 9.

dum esse censemus, ne cuiusvis indulgentiæ, remissionis, vel facultatis obrentu, Christi fideles procliviores ad illicita in posterum committenda reddantur, aut facilitas veniæ eis peccandi tribuat incentivum. Cum itaque (sicut multorum fide dignorum testimonio accepimus) ob multitudinem facultatum per nos, vel auctoritate nostra concessarum, tam verbo, quam in scriptis, confectis exinde literis vel non, Prælati & personis Ecclesiasticis, etiam religiosi, & secularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, hospitalibus, confratris, & universitatibus, tam in genere, quam in specie, sub electione, vel deputatione confessorum, qui eligentes eosdem, vel pro indulgentiis per nos concessis consequendis, ad Ecclesias & alia pia loca confluentes, seu ad aliqua pia opera manus porrigentes adiutrices, earundemque confratrum confratres & sorores, ac in hospitalibus prædictis decedentes, seu deservientes, aut eis pie aliquid relinquentes, vel aliqua alia meritorum ministeria exhibentes, & in ordinibus profectibus, eorum confessione diligenter audita, in singulis etiam sedi Apostolicæ reservatis casibus semel in vita, & in aliis toties quoties, ac in morte plenarie, vel alias etiam ad effectum consequendi quascunque indulgentias plenarias, vel non plenarias, abolere, & pœnitentiam salutarem eis injungere, emissa quoque vota per illos quæcunque in alia pietatis opera commutare libere, & licite valeant: fideles præfati ad peccandum, & ad alia illicita committendum, nonnunquam procliviores existant, in non parvum periculum salutis animarum suarum: Nos qui Deo propitio ejusdem gregis Dominicæ (meritis licet insufficientibus) causam gerimus, & illum spiritualis thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem: ne exinde clavium auctoritas deducatur in contemptum, ipsique ad peccandum procliviores (ut diximus) liberius prolabantur: ex præmissis & aliis rationalibus causis animum nostrum moventibus, motu proprio (non ad alicujus nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate, & deliberatione) auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus & ordinamus, quod de cætero prætextu facultatum hujusmodi concessarum a nobis, vel auctoritate nostra, & quas concedi quomodolibet continget in posterum, verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam cum clausula, quod sola signatura sufficiat, etiam in favorem fidei & cruciatæ, nullus confessorum eorundem quempiam, cuiusvis status, gradus, ordinis, vel conditionis existat, & quacunque Ecclesiastica, etiam Episcopali, vel majori, aut mundana, etiam regali, & majori dignitate præfulgeat, qui offensæ Ecclesiasticæ libertatis, violationis interdicti ab eadem sede impositi, seu hæresis, postquam fuerit de ea eadem sede impositi, delati, seu publice diffamati: conspirationis in personam aut statum Romanæ Pontificis, seu cuiusvis offensæ, inobedienciæ, aut rebellionis ejusdem Pont. vel dictæ sedis, mutilationis membrorum, vel occasionis cuiuscunque in sacris ordinibus constituti: offensæ personalis in Episcopum seu alium Prælatum: invasionis, deprædationis, occupationis, aut devastationis terrarum Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectarum: ac etiam invasionis Romipetarum, seu quorumcunque aliorum ad Romanam curiam venientium: prohibitionis devolutionum causarum ad dictam curiam: delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium: impositionis novorum onerum, realium vel personalium, Ecclesiis vel Ecclesiasticis personis: simoniæ super ordinibus vel beneficiis consequendis in dicta curia vel extra eam contractæ, criminum quomodolibet reus foret: et generaliter in casibus contentis in literis, quæ consueverunt in die Cœnæ Domini publicari, prætextu hujusmodi facultatum absolvere, & per eos emissa peregrinationis ultramarinæ, & visitationis liminum Apostolorum Petri & Pauli: in Compositella: & castitatis ac religionis vota: nisi ex speciali licentia, & certa scientia nostra, de qua demum constare censeatur, cum in signatura nostra desuper manu nostra scriptum, aut in literis nostris expressum fuerit, nos ex certa scientia & de speciali gratia id concedere cum derogatione præsentis constitutionis, illius de verbo id verbum inserto tenore: non autem per clausulas ad importantes: vel in articulo mortis constitutum, & tunc in casibus (in quibus satisfactio fuerit impendenda) facta satisfactione, vel idonea præstita cautione, commutare præsentem constitutionem quencquam absolvere, aut excepta vota prædicta commutare attentaverint, absolutio & commutatio hujusmodi nullius sit roboris vel momenti. Et contrafacientes eo ipso excommunicationis sententiam incurrant, a qua (nisi in mortis articulo a constituto) ab alio, quam a Romano Pontifice absolvi non possint: non obstantibus literis & constitutionibus hujusmodi, ac constitutionibus, & ordinationibus, &c. Et ne aliquis de præsentibus ignorantiam valeat allegare, mandamus eas in Cancellaria Apostolica, & audientia literarum contradictarum legi & publicari, ac inter extravagantes alias Apostolicas constitutiones in quaterno dictæ cancellariæ describi, &c. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum suspensionis, inhibitionis, mandati & voluntatis, &c. Dat. Spiræ, An. Domini MCCCCLXXVIII.

TITULUS X.

DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS.

C A P. I.

Excommunicati sunt, qui pactis aut promissionibus justitiam vel gratiam a sede Apostolica obtinent, & qui tales non revelant: nec illis absolutio facile conceditur.

Bonifacius VIII. [an. 1300. Romæ.]

Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate quoque beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, & nostra, omnes Clericos, Religiosos, & Laicos utriusque sexus, sive sint familiares curiæ, sive alii undecunque, qui aliquid pactum fecerint, seu aliquid parvum, vel magnum promiserint, vel promissionem receperint, aut ex pacto sive promissione occulta, vel manifesta, facta sub generalibus, & plenarie non expressis, sive sit sub specialibus, & expressis aperte verbis, quicquam dederint aut receperint, magnum vel parvum, vel promissionem de quacunque re aut utilitate propter hoc consequenda fecerint, vel receperint, pro aliqua justitia sive gratia pro se aut pro alio in causis, vel judiciis, seu alias per literas Apostolicas, & quibuscunque modis apud Sedem Apostolicam obtinenda. Et hanc sententiam ad promittentes & acceptantes, dantes & recipientes duximus extendendam. Illos quoque, qui aliquem sciverint culpabilem in prædictis, & nobis intra dierum trium spatium non retulerint, vel alicui, per quem ad nos verbum fideliter perferatur, simili decernimus sententiæ subjacere. Decernimus etiam, ut nullus hanc incurrens excommunicationis sententiam pro prædictis, vel aliquo prædictorum (absque speciali mandato) nostræ absolutionis beneficium valeat obtinere: nisi forsitan ad nos habere accessum non possit, in mortis articulo constitutus. Nec etiam ad absolutionis gratiam admittatur, nisi prius quantum dedit, vel recepit, integraliter

E e e

paupe-

^a Vide Concil. Trid. Sess. 14. de casuum reservatione, c. 7.
^b Vide Conc. Trid. Sess. 14. c. 7. de casuum reservatione.